

SERGE RACHMANINOFF

Het ideaal van piano-spelen

En dan is er onder de talloze prima pianisten toch nog altijd één rattenvanger van Hameln, waarachter iedereen aan moet loopen, of hij wil of niet. Noem nu maar wien ge wilt, doch geen enkele der groote namen heeft zóó'n magnetischen invloed op de massa als deze Rus. En natuurlijk is die roem van „dén gróóste" verdiend, want bij de minste inzinking zou hij gaan tanen. Zóó rücksichtslos streng is het publiek als collectiviteit nog immer!

Rachmaninoff begint met Bach-Liszt (orgelfuga in g-mineur) en al zou Sancta Caecilia of de aartsengel Michaël dit orgelpreludium op een piano spelen, dan nóg moest het tegenvallen. Er is altijd een oneindig verschil tusschen den nagalm van een snelle orgelmelodie in de weidsche gewelfruimten van een kerk en het pedaalfloors, dat er over komt te hangen, wanneer men ze op een vleugel hoort. En we werden bang voor de fuga, gedachtig aan de manier waarop **Rachmaninoff** hier vele jaren geleden de Jagdsonate van Mozart (D-dur) speelde, welke voordracht toen in de pauze door den geestigen Alexander Schmuller getypeerd werd als: „Mozart in een troika!"

Maar neen, de fuga werd één prachtig, bril-lant stuk muziek, gespeeld in den duidelijken, half-portato-aanslag, welken Bach op den vleugel noodzakelijk eischt, en met heel weinig pedaal. Het werd een roes, die niet eindigende keten van precies-gelijk gespeelde zestienden!

Het is wel een der hoofdeigenschappen van dezen fenomenalen virtuooos: de duidelijkheid, de preciesheid, het zakelijk en exact neerzetten van de noten. Want **Rachmaninoff** toont zich veel sterker romanticus in zijn composities, dan wanneer hij speelt. Een merkwaardig verschil b.v. tusschen den Maandag besproken Walter Rummel en dezen aller-grootste! Luister naar hun beider Chopin-Nocturne in Des, Rummel

houdt het stuk in het zacht-poëtische waas van den romanticus, die weet wat schemeren is, terwijl **Rachmaninoff** vóór alles de duidelijkheid der liniën zoekt en slechts op sommige plaatsen verstilling bereikt en droomerij.

Maar wat zullen we verder van dezen zeldzamen man zeggen? Hij heeft de uiterst denkbaar volmaakte, machinale techniek en is daarbij een volledig levend mensch, die zijn vertolkingen bezielt en doorschokt van een soms ontstellende en aangrijpende impulsiviteit, die toch altijd binnen de grenzen van den stijl blijft.

Ademloos luistert de stampvolle zaal naar dit bovenmenschelijk volmaakte en steeds doorlichte spel. Ademloos doorleeft men het eene verrassende moment na het andere, om ten slotte in minutenlange ovaties ontspanning te vinden.

En **Rachmaninoff**, die zoo onwezenlijk vlug met zijn vingers is, staat heel langzaam op en maakt flegmatiek eenige buigingen.

Merkwaardig contrast!!

Toegiften moeten volgen en ontlokken nieuwe stormen van applaus.

Een groote avond voor Amsterdam.

THEO VAN DER BIJL

SERGE RACHMANINOFF

The ideal of piano playing

And then, among the countless excellent pianists, there is still always one Pied Piper of Hamelin whom everyone must follow, whether they like it or not. Name whoever you will, but not a single one of the great names has such a magnetic influence on the masses as this Russian. And naturally, that fame of the "greatest" is well-deserved, for at the slightest slump he would begin to wane. The public as a collective is still just that ruthlessly strict!

Rachmaninoff begins with Bach-Liszt (organ fugue in G minor), and even if Sancta Caecilia or the Archangel Michael were to play this organ prelude on a piano, it would still be disappointing. There is always an infinite difference between the reverberation of a fast organ melody in the vast vaulted spaces of a church and the pedal veil that hangs over it when one hears it on a grand piano. And we became apprehensive about the fugue, mindful of the way Rachmaninoff played Mozart's Hunting Sonata (D major) here many years ago, a performance which was then characterized during the intermission by the witty Alexander Schmuller as: "Mozart in a troika!"

But no, the fugue became one magnificent, brilliant piece of music, played with the clear, semi-portato touch that Bach necessarily demands on the piano, and with very little pedal. It became a frenzy, that never-ending chain of sixteenth notes played in perfect unison! It is indeed one of the main characteristics of this phenomenal virtuoso: the clarity, the precision, the matter-of-fact and exact rendering of the notes. For Rachmaninoff reveals himself much more of a romantic in his compositions than when he plays. A remarkable difference, for example, between Walter Rummel, discussed on Monday, and this greatest of them all!

Listen to their joint Chopin Nocturne in D-flat.

Rummel keeps the piece in the soft-poetic of the Romantic, who knows what twilight is, whereas Rachmaninoff seeks above all the clarity of the lines and achieves stillness and dreaminess only in certain places.

But what else shall we say of this rare man? He possesses the most conceivably perfect, mechanical technique and is, moreover, a fully living human being who imbues his interpretations with life and shakes them with a sometimes astounding and gripping impulsiveness, which nevertheless always remains within the bounds of style. Breathlessly, the packed hall listens to this superhumanly perfect and ever-illuminated performance. Breathlessly, one experiences one surprising moment after another, only to finally find release in minutes-long ovations.

And Rachmaninoff, who was so unrealistically fast with his fingers, stands up very slowly and phlegmatically makes a few bows.

Remarkable contrast!!

Encores must follow and elicit new storms of applause.

A big evening for Amsterdam.

THEO VAN DER BIJL

[Translation: Google]